

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XX.**Blaj, 20 August 1910.****Numărul 34.**

La aniversarea monarhului.

În 18 August împlinește Maiestatea Sa cezaro-apostolică vrâsta de optzeci de ani. El acesta un dar, pe care Provedința divină numai rar îl dă aleșilor săi, dintre cari Maiestatea Sa este alesul-aleșilor. În etate de optsprezece ani a ajuns pe tronul părinților săi și timp de acum șasezeci și doi de ani El a fost istoria, nu numai a monarhiei Austro-ungare, dar în toate evenimentele mai mari, ce s'au ivit în intervalul acesta în Europa, s'a resimțit personalitatea Lui providențială. Poate că nu a fost sceptru de domnitor mai greu de manuat ca și acela, pe care îl prînsă în mână Francisc Iosif I. în 2 Dec. 1848. Se suise pe tron tocmai în anul, când în toată Europa suflă vântul revoluțiunilor și se clătinau tronurile monarhiilor. Nouă grupări etnice, nouă constelațiuni politice, aspirațiuni mari de libertatea popoarelor aprindeau fantasiile mulțimii și în contra valurilor cutropitoare eră zădarnic orice. În mijlocul acestor prefaceri, în nesiguranta zilei de mâne, născut spre luptă și dornic de ea, îl vedem pretutindinea pe Maiestatea Sa, cum caută a echilibra evenimentele. Istoria trebuie să se plece înaintea marelui figuri a actualului monarh. A pluit norocos, a invins toate piedecile, ce pentru un moment se păreau, că-l înghit și pe El și monarhia. Italia fû învinsă și Lombardia cu cele câteva provincii dela nord fû ținută și pe mai departe sub sceptrul habsburgic; războiul cu Prusia pentru întâietate în alianța statelor germâne fû deocamdată delăturat; Ungaria, în care băntuia focul revoluțiunii, fû de asemenea biruită cu ajutorul Rusiei. Pe un moment primejdia fû delăturată și Coroana putu din nou să se reculegă din strimtoarea, în care ajunsese. Criza însă izbucni

din nou. În 1859 Austria fû în Italia învinsă, francezii bătură crâncen armata austriacă la Magenta și Solferino. Austria trebui să se retragă de pe pământul italian și se cedeze toată Lombardia, afară de Veneția. În curând însă trebui să sufere o înfrângere și mai mare. În 1866 izbucni războiul între Austria și Prusia, care aveă acum de confederat pe Italia. Austria perdù din nou lupta la Königretz, în urma căreia trebui se abzica de Veneția, Schlesing-Holstein și trebui să iese din alianța statelor germâne. Aici acasă duhul revoluțiunii o ispitea din nou. În aceasta a doua mare strâmtoare Francisc Iosif restabilește ordinea constituțională și se încoronează de rege apostolic la anul 1867 în 8 Iunie, punând pe o nouă bază monarhia, — dualismul.

Scoase astfel din apus, monarhia se silește pentru pierderile teritoriale să se compenzeze în răsărit. Desolarea și trebile încurcate ale Turciei oferesc pentru aceasta un bun prilej. În 1879 ocupă Bosnia, Herțegovina și Novibazaru; pe cari în anul trecut le-a încorporat la monarhie. Astfel țările actualului monarh sunt la apusul vieții sale de o tot așa extensiune, ca și atunci, când a pașit pe tron, căci pierderile din apus au fost compenzate prin nouă cuceriri în răsărit.

Nu tot așa de norocoasă se poate zice și evoluția politice interne a monarhiei. Spiritul liberal și democratic nu a putut fi sufocat nici prin înfrângerea revoluției din 1848, nici prin măsurile excepționale ale absolutismului. Iar când evenimentele și înfrângerile de pe câmpul de război sili monarhia la acceptarea dualismului, atunci numai se văzù, că deși dualismul va potoli pe un timp oarecare spiritele agitate de curentele politice liberale, în urmă însă dualismul e departe de a putea servi tuturor intere-

selor poliglotei Austro-Ungare. În Austria elementul germân pe încetul fû biruit de preponderanța elementului slav, în Ungaria elementul unguresc ajunsese exclusiv la putere. Monarhul se convinge îndată, că o Austrie germână este absolut imposibilă față de elementul slav și se împacă pe încetul cu ideea unei Austrie poliglote. Legile tind a fi tot mai cu considerare și pentru postulatele diferitelor popoare agermâne. În iustitie, administrație, în școli, la universitate pătrunde încet limba diferitelor naționalități, pânăce votul universal, dat nu de mult popoarelor Austriei, încoronează aceasta politica echitabilă. Și prin aceasta domnia exclusivă a elementului germân în Austria, așa precum a contemplat-o dualismul, se poate considera ca sfârșită, dând loc unei noi Austriei, în care limba și naționalitatea cetățenilor sunt pe un fel de considerate înaintea statului. Prin muncă și cinste — nu prin limbă și rasă — ajungi la fericire, este deviza noii Austriei.

Cu totul sub alt raport s'au desvoltat împrejurările politice dincoace de Laita. Elementul maghiar n'a putut se abzica așa de ușor de visata independență a țării, care la Világos așa de crud s'a prăbușit, și politica țării luă pe încetul o cale, care aveă în vedere scoterea Ungariei de sub tutoratul Austriei. Se ivi pe încetul chestiunea vamei independente, a armatei maghiare, banca națională și cu aceste lupta în contra dualismului se dă pe față. Austria își apără punctul ei de vedere, iar monarhul se silește în aceasta strâmtoare politică să țină echilibrul unei monarhii, ca mare putere în centrul Europei.

În manifestul dela Clopy, monarhul pune capăt aspirațiunilor prea exasperate de independență a maghiarilor. Independența vamală, banca națională tot garanțiile Ungariei visate de mult de ase-

menea au dat de mal și inaugurarea noii politici ungare față de Austria este iarăși cea veche, mâna liberă în afacerile ei interne și susținerea dualismului pe mai departe.

Tot așa situație grea a creat pentru monarh politica internă a maghiarilor. Ajunși din nou la putere ei încep a merge pe calea lor veche. Naționalitățile părăsesc pe încetul terenul politic și astfel de ei ca de un factor de seamă nu mai poate fi vorba. În politica maghiară pe încetul iese la iveală ideea cea veche de stat național unitar. Legile aduse sunt create tot cu conștientizarea acestei idei de stat. Cu toate acestea în politica lor încă încep a se ivi două puternice curente. Curentul democrat a milioanei față de care se ridică politica retrogradă a aristocrației, politica conservativilor istorici. Monarhul din un rezon de stat bineînțeles s'a declarat și el pentru democratizarea țării, pentru votul universal, ceea ce l-a și promis popoarelor sale. Viitorul însă e nesigur, precum și toată politica maghiară de azi orbecă într-un întiner și nu știe, că unde va ieși.

Că noi românii de sub sceptrul monarhului actual, ce înregistrăm în anele neamului nostru la aniversarea de optzeci de ani ai vrăstei Sale, amintim, că toată viața noastră națională și bisericească a

luat ființă în decursul domniei împăratului rege Francisc Iosif I. Și dacă se observă pe multe terene o stagnare dureroasă în dezvoltarea noastră națională-culturală, am contribuit și contribuim și noi nu puțin la aceasta. Sub domnia Sa s'au înființat mitropolia gr.-cat. dela Blaj la anul 1853 cu eparhiile: Lugoj, înființată la 1850 și Gherla, la anul 1853. La Sibiu s'a înființat mitropolia gr.-or. română la anul 1864 cu eparhiile Arad și Caransebeș ridicate la anul 1865. În 1869 s'a aprobat constituția bisericească autonomă a acesteia în statul organic.

În privința culturală amintim înființarea Asociației transilvane la anul 1861, înființarea gimnazului din Brașov la anul 1850, a celui din Năsăud la anul 1863, a școlilor comerciale din Brașov la an. 1869.

Recunoașterea organizației noastre politice s'a făcut în anul 1861, când Măiestatea Sa a recunoscut existența partidului național român și a permis cea dintâi conferință națională, ce s'a ținut la Sibiu din 13—16 Ian.

Durere, că în era de după 67 nu mai putem înregistra același dor de muncă, același avânt pentru înaintarea noastră națională. Singurul teren, pe care se observă o muncă intensă și conștientă este te-

renul economic. În 1871 se înființază prima bancă românească Albina cu un capital de 300,000 fl. și după ea alte și alte.

Este foarte dureros, că politica aceasta economică n-a fost în stare până acuma a da ființă și unei industrii oricât de neînsemnate naționale. Și e și mai dureros, că în privința agronomică nu vedem nici un progres, și deși avem moșii mari, domenii, fundațiuni la Blaj și la Orade — nu avem încă nici batâr o școală agronomică. Se așteaptă și aici ivirea zorilor noi.

Peste tot se observă în timpul mai nou o lucrare sistematică pe toate terenurile. Din amurțala, în care a zăcut incoștientă dela 67 încoace generația, care apune, s'au trezit acum și masele mari la viață. La viitor privim cu cea mai mare încredere.

Și dacă se simte în toate afacerile statului mâna tainică și mințea prevăzătoare a Măiestății Sale, o simțim aceasta cu atât mai mult noi în istoria poporului român de sub sceptrul Său de 62 de ani. Ne-a cunoscut de bună seamă mai des și mai bine pe câmpul de război, decât acasă la coarnele plugului, dar a fost destul și atâta, ca dragostea Lui față de acest vișuros popor să se arete într-o serie de instituțiuni, pe cari le-am

FOIȚĂ.

Domnul Petru Pipoș.

— Nuvelă originală de Ioan Agârbicean. —

Domnul Petru Pipoș e fruntaș în comună. Îmbrăcat nemțește, om cu carte și cel mai avut din sat, toți țărani îi zic domnule, și-și iau pălăriile de departe înaintea lui. Când vorbesc cu el își țin pălăriile în mână și-i vorbesc cu umilință, cu „mă rog la domnul.“ Și-i de aici din sat dnul Petru Pipoș, din moși strămoși. Pân'a fost mai tânăr purtă straie cinstite românești, că la școală a fost numai vre-o trei ani, și acolo nu s'a putut lega domnia de el. Dar cât ce-a ajuns singurul moștenitor pe averea rămasă dela părinți, Petru Pipoș nimeri să se căsătorească cu o vădană, avută și ea, cu o vădană, care avea crișmă. Cât ce-a ajuns crășmar în sat și și-a deschis și o prăvălioară, Petru Pipoș, țaran fruntaș, ajunsă să se numească domnul Petru Pipoș. Îmbrăcă straie nemțești, puse guler de cele tari, cari își țin gâtul ca într'un arc de fier, și încep să o deie pe domnul. În două-trei săptămâni se schimbă la mers, la grai, la căutătura ochilor, așa că poporeni crezură dintr'untăi că s'a întâlnit cu Petru Pipoș o minune. Unii îl luară preste picior:

— Ce-i vere, de unde ți-a căzut jidovul acesta în crășmă?

— Care jidov? întrebă mirat Pipoș.

— „Iacă ăsta“ și omul pune degetul pe haina nemțască alui Pipoș.

Dar dela început dl Pipoș le tăie scândura de sub picioare.

„Vin eu la tine acasă să văd ce mânzi?“

— Nu vi — răspundea omul.

— Pasă-mi mie ce sdrențe porți tu și copiii tăi?

Aici, câte unul din țărani se aprindea:

„Sdrențe a purtat poate neamul tău, dar eu și copiii mei avem cu ce ne îmbrăcă.“

Cu fiecare lună ce trecea însă oamenii se obicinuiă tot mai bine și cu straiile străine alui Pipoș și cu vorba „domnule Pipoș.“ Mai ales după ce unii începură să cumpere pe datorie dela prăvălia și crișma lui, Petru Pipoș încep să se ridice în ochii poporenilor ca cel mai de seamă om din comună. N'au trecut mulți ani și dacă se întâlneau, prin târguri oameni din Răstoace, de unde eră Pipoș, cu sătenii din vecinătate, începeau să se laude cu el în gura mare.

— Avem noi popă ca și voi și dascăl, dar aceștia nu prea numără acum. Domnul Pipoș să ne trăiască.“

— Crășmarul? întrebau vecinii.

— Ce crișmar? Domn, frate. Domn în toată legea. Are niște case nouă — judecătoria dela oraș nu alta, — are niște boi — urși din pădure, are niște pământ — mama lui Dumnezeu. Și când vine vre-un domn străin în sat, ce crezi: trage la popă ori la

dascălul? Ferit-a sfântul. Ei pot sufla în buze și le poate crește iarba verde în prag de pe partea domnilor. Străinii mai de seamă când intră la noi în sat, trag la domnul Pipoș. Ala-i om odată.“

Domnul Petru Pipoș n-are familie. E numai cu soție-sa, și umblă amândoi după trebi în ruptul capului. Harnici oameni!

Cu anii ce treceau domnul Petru Pipoș se simțea tot mai depărtat, tot mai superior și mai deosebit, față de oamenii din sat.

Averea lui erește din an în an, casele lui se umpleau de scumpeturi, nevastă-sa încep să poarte mătasă tot mai grea și mai scumpă. La uși își pusese sonerii, în casele lui zbierau răgușite fonografele, câte trei, câte cinci.

În biserică venia cătră sfârșitul liturghiei, ședeă în strana cea dintâi, la dreapta, lângă altar. Pe pânțele lui zdravăn lucea, de aur, un pui de șerpe.

În trebile bisericesti nu se amestecă îl lăsa pe popa și pe bătrânii bisericii să lucre cum vor ști. Dar în adunările comunale glasul lui gras eră hotărător, cuvântul lui greu cădea în câmpăna ca o piatră de moară.

La început oamenii se mai împotriveau, dar încetul cu încetul se obicinuiă că dl Petru Pipoș să poarte de nas comuna întreagă, cu notar, cu primar, cu jurați cu tot.

(va urma).

primit la insistența Măiestății Sale regale. Și dacă au fost și intervale în decursul acestei lungi domnii, în care credeam, că s'au schimbat părerile la Curte despre misiunea noastră aici, datu-nis'a în curând din nou ocaziune să ne convingem, că Măiestatea Sa nu uită serviciile, pe cari le-a adus poporul românesc de sub sceptrul Lui pentru tron și patrie. La a optzecia aniversare a Măiestății Sale ne asoțiem și noi la celelalte popoară a monarhiei și rugăm pe Dumnezeu, să-i dăruiască încă mulți ani, ca încă sub sceptrul Lui să putem binecuvânta zilele, pe cari le așteaptă și poporul român din această țară.

Cercul Excelenței Sale Mitropolitului Victor din prilejul aniversării a 80-a a nașterii Monarhului. Nr. 5710—1910. Avem să recunoaștem providenția specială de care ne învrednicește îndurarea lui Dumnezeu, când ne condece statornicie trebilor publice, cea ivită întru domnia pacinică și îndelungată a unuia și aceluiaș monarh.

Măiestatea Sa Cesarea și Apostolică Regească Francisc Iosif I. gloriosul Împărat al Austriei, Regele încoronat al Ungariei, născut în 18/6 August 1830, acum Joi în 18/5 August 1910 împlinește 80 de ani ai

Se cuvine Venerat Cler Arhidiecezan! ca ziua aceea aniversară a optzecia dela nașterea Măiestății Sale, să o prăsnuim cu toții în acest an între solemnități potrivite ce o simțim cu acest prilej rar și înălțător; se cuvine ca între acte de pietate amăsurate grațitudinii ce o datorim Părintelui ceresc pentru aceea părtinire să o facem ziua aceea bineprimată și propițitoare ca pe viitor încă să aflăm dela Dumnezeu har și îndurare întru mersul trebilor patriei.

Am socotit drept aceea Venerat Cler! a Vă face și în calea aceasta băgători de seamă la celea, ce în urma așezămintelor moștenite după tradițiunile acestui S. Scaun Metropolitan, fără îndemn nou, încă le-ați fi împlinit, ca anume:

1. Acest ordin al nostru să-l publicați de pe amvon, poporului credincios în proxima Duminecă sub sfânta liturgie, rugându-l să nu pregete în aceea zi de 18/5 August 1910 a alerga la sfânta biserică, ca să asiste la s. liturgie de mulțămite, împreună cu cântăntatul doxologiei celei mari, și cu rugăciunile dela „Urmarea la ziua Împăratului“ după prescrișele din Euchologiu.

2. La aceea s. liturgie vor conduce învățătorii școlilor noastre populare pe pruncii școlari; iară curatorii bisericesti și membrii senatelor de școli gr.-cat. binevoiescă a se înfătoșă în număr complet.

3. Parohii vor invita primăria comunei, și toate deregătoriile de administrațiune publică, rugându-le să binevoiescă a lua parte la aceea solemnitate ecclesiastică.

Dumnezeul bogat întru îndurări, să dăruiască Măiestății Sale Cesaree Regelui Nostru Apostolic cererile cele spre mântuire, și să-l îndemne să arete supușilor săi cele ce sunt ale iubirii de oameni, făcându-i pe

aceștia vrednici de pacea ce întrece toată mintea, să grăiească în inima lui cele bune pentru Biserica sa, — ca întru liniștea Domnitorului Nostru, și noi vieată lină și fără de gâlceavă să petrecem întru toată pietatea și curăția. Amin!

Din ședința Conzistorului Arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș ținută în Blaj la 3 August st. n. 1910.

PACE.

Toți știm, că pertractările de pace începute de guvern durează, că ni-se oferă multe de toate ori mai bine zis nu ni-se oferă nimic. Ne întrebă ce vrem și ce gândim, ca și când nu le-au fi spus de atâtea ori care ne este vrerea și gândul. — Am putea însă noi să întrebăm cu tot dreptul, că ce vrea guvernul întinzându-ne mâna de înfrățire? Noi credem, că politica aceasta nouă e pornită dela curte: doar Împăratul e bătrân, italienii sunt prin Istria neliniștiți, slovacii prin Fiume așa, românii dincoace și mai rău și n-ar vrea Viena ca la cazul unei schimbări în persoana domnitoare să se treznască în mijlocul flăcărilor, căci la tot cazul între atari împrejurări focul s'ar extinde pe toată linia nestând nici Rușii cu mâinile în sân nici poate Italianii. Și atunci ar fi pârjol în lăuntru și groază în afară. Să ne aducem numai bine aminte decând cu Bosnia și Herțegovina. — Ori și cum ar stă însă lucrul noi trebuie să ne dăm bine seamă de înțelepciunea cu carea trebuie să purcedem acum sub auspiciile unei flamure albe. Să ne limpezim cu apă curată privirea și să cumpănim bine și ce zicem și ce facem.

Nu ori și cine e chemat să-și deie părerea și cu atât mai vârtos nu ori și cine să ni-se pună în relațiuni informătoare cu cei de sus. Avem lipsă de o chibzueală cuminte și ar face bine toți cei pe cari fi întrebă cineva, că ce cugetă ei, să li-o spună curat românește: Uite, măria ta, întrebă-ne pe toți dacă vrei să știi ce gândim toți, că doar cu toți voiți să Vă împăcați nu numai cu mine, numai așa vei ajunge poate la ceva și nu altcum.

Să ne cumințim și noi odată, aducându-ne aminte cu sfințenie de toate aspirațiile noastre. Ruși din cosița Romii ne-am cântat doina în vreme de senin și-n vreme de vifor în limba noastră, ne-am însuflețit și ne-am plâns amarul tot între noi și nu ne-am dus pribegi prin țărături străine să ne cerem mângăieri nevrednice de obârșia noastră măreață. Ne-am sbuciumat, când ne cutropeau cei cari voiau să ne facă una cu țărâna pământului, însă țineam morțiș la averea cea mai scumpă a neamului, la graiul nostru. Am trecut prin multe năcazuri, numai valurile vremurilor îngropate le-ar ști povesti toate; am avut dureri în inimă și mult amar în suflet și n'avem pe nime, numai Dumnezeu eră cu noi; nu eră cine să ne lumineze, cine să ne strângă într'un snop bine legat, și să ne conducă pe unde ar fi trebuit să mergem: însă și atunci știam un lucru, că mai bine perim până la unul decât să ne respirăm printre alte noroade și să ne înghițim cu ele, ca să nu ni-se mai știe de nume.

Și acum, mai târziu, am moștenit dela părinți dragostea în bătaie, ne-am dat cu

zoala neliniștitelor lupte, ne-am oțelit, ne-am împuternicit și ce știau bătrânii în vorbe mai simple și în gânduri mai puțin lămurite, știm și noi și ne este așa de scumpă știința aceasta. Și acum!? Nu; nu nici acum nu ne poate nici trece prin minte să rupem cu trecutul nostru. Pe fruntea albă încă nu ni s'au scris slovele necinstii și nu vom suferi să ni-se scrie niciodată. Și pentru noi e un lucru necinstit să închei o pace prin care în mare parte să negi ce ai susținut cu atâta flăcărie până acum, să renunți la drepturile tale legitime, să te legi frate de cruce cu cei cari nu vreau să știe, că și tu mai ești pe fața pământului.

Da, noi iubim pacea, însă iubim o pace cinstită, o pace nu ca pacea celui care și-a pierdut tot și trăește în pace pentru că nu mai poate zice nimic. O atare pace pentru noi e prea scump plătită, și noi suntem un neam sărac, și nu putem să dăm atâta. Dacă ne pot însă împăciui așa ca să fim și noi români îndreptățiți odată, dorim pacea și-i închinăm toată căldura sufletului. Doar și noi asudăm pe brazdele cari taie pământul țării noastre și bine, că părăsiți și nebăgați în seamă, și noi l-am îngărășat cu sângele feciorilor noștri și prinosul nostru a fost mai cald și mai sincer cu cât eră mai desprețuit de stăpâni.

Mereu mi-se improașcă în ochi, că suntem cu idei iridentistice, că gravităm în afară, că gândul ne este pururea spre răsărit îndreptat și alte comedii de acestea. Dacă măriile lor înțeleg vorbele ce le spun în toată obiectivitatea lor, atunci le putem dovedi cu toată purtarea noastră de veacuri de arândul inconzecința. Dacă însă îi doare numai, că noi ne simțim una cu frații de dincolo, că în vinele noastre curge acelaș sânge și că dorim din tot sufletul, ca cultura noastră românească să nu fie a noastră ori a lor, ci a noastră și a lor; atunci suntem iridentisti din cap până în tălpi; cum s'ar putea însă supăra domnii noștri de lucrul acesta nu o știm și nu o știu nici ei și nici nu vreau să-și deie samă de așa ceva în fața lumii, că iar rade lumea întreagă.

Să facem odată să priceapă, că fără de noi nu le merge bine și cu noi pot stă pacinici și liniștiți însă cum vrem noi nu cum vreau ei. Da, să cerce frunțașii noștri să nu zădărnicească cu o vorbă nepotrivită ori ce șanză de împăcare, atunci ni-s'ar putea impută și nouă, că ne place numai gâlceava, neînțelegerea și dujmănia. Nu, noi de firea noastră suntem un neam pacinic și ne mulcomim ușor și cu puțin, cum însă am învățat din moși strămoși să ne iubim limba, năruirile noastre și să ne știm noi de noi, cum am putea suferi să trăim în pace când ne-ar arde inima de durere în piept, când ne-am simți umiliți în toate aspirațiile noastre?

Sunt momente aceste, cari înseamnă ceva în istoria popoarelor și de multe ori înseamnă stagnare, popas și deziluzionare crudă. Să știm elimina din șirele noastre elementele române neromânești și înfimele mici, cari se întorc cum baté și din câtrău bate vântul. Să ne uităm la alte neamuri îndoite sub greutatea luptelor cu neamuri mai vânoase decât cei ce ne încunjură pe noi. Azi Irlandezilor le dă Anglia universitate catolică în Dublin și mâne parlament național, după o luptă desperată de preste trei veacuri de arândul. S'au împutinat acești mucenici, și mulți au luat lumea în cap: azi

Însă se bucură de razele mai blânde ale politicii lorzilor, barem nepoții lor. Cum e de duios glasul psalmistului ce ne povătușește din strana cântăreților dela sate: „Mergând mergeau plângând aruncându-și sămânța, întorcându-se însă va veni cu bucurie mare aducându-și snopii lor.“ Noi avem nădejde mare în puterea noastră de viață. Atâta apa s'a strecurat preste noi și atâtea dureri ne-au umplut din veac sufletul, și atâtea jale și atâtea nedumerire, încât nu putem să nu simțim în noi, că e de lipsă ca în curând să ni-se însenine și nouă vânățul cerului să trăim și noi zile mai albe, să răsară și preste noi soarele îndreptării de neam de trăit în lume! Și nu vrem de altă parte să fim noi cei mai nefericiți dintre toate neamurile, ca după atâtea luptă și după atâtea fierbere să ne aruncăm armele și să fugim ori să ne dăm de bună voie în mâinile vrășmașului. Croni-carul nedumerit scrutând preste o sută de ani printre hrisoave colbuite s'ar opri îngrozit când s'ar întâlni în figura spălăcătă a generații de astăzi, care cu atâtea ușurință s'a instrăinat de faptele părinților morți în tabără cu dorul în suflet și cu gândul la noi. Nu; păcatul acesta nu ni-l luăm pe suflet. (*)

Cătră iubiiții nostri cetitori!

Din darul lui Dumnezeu am intrat în anul al XX-lea. De obicei o foaie care a ajuns această vârstă, trebuie să fie și cetită și bine sprijinită.

N'am putea spune că scrisorile noastre, nu se bagă în seamă și că cetitorii nu urmăresc cu destul interes cele ce publicăm. Avem atâtea dovezi de aderință și atâtea scrisori de îmbărbătare.

Dar nu de acestea ne trebuie nouă. Noi am dori să n'avem nici o datorie și nici un datornic. Năcazul e, că avem de amândouă. Și dacă ne bucurăm și noi azi când scriem în fruntea foii anul al XX-lea ne doare, că nu putem face nici un pas înainte.

Ni se cere să apărem de mai multe ori, unii cer să apărem zilnic, să reducem prețul de abonament, să dăm suplimente de predici, să dăm o mai mare dezvoltare părții literare, și multe altele. Tutte le-am face bucuroși, dacă mai ales n'am vedea registrele administrației pline cu restanții de zeci de mii.

De aceea să ni-se îngăduie o vorbă sinceră la începutul trimestrului al doilea din acest an. Toți ceice ne iubesc și doresc progresul nostru să-și achite restanțiile și plătească abonamentul înainte, iar aceia, cărora foaia noastră li spre greutate trimite-o înapoi. În chipul acesta ni-ar face un bun serviciu și unii și ceilalți. Și frații preoți, cărora mai ales le adresăm aceste zire, au ajuns în situația de a putea să ne ajute.

Și noi o și cerem și o și așteptăm.

Noutăți.

Conzistor plenar. În ședința Conzistorului plenar arhiepiscopesc, care s'a ținut luni în 15 August sau făcut primiriile în Seminarul junimii române gr.-cat., studioase în Internatul de fete și în Seminarul teologic. — În Seminarul junimii au fost primiți 136 de inși din 210 concurenți, în Internatul de fete au fost primite 56 dintre 63 concurențe. Dacă se vor mai însinua se vor primi încă până la numărul de 75.

În Seminarul teologic din 62 concurenți au fost primiți 28 de inși dintre cari 16 în beneficiu iar ceilalți 12 pe lângă taxa anuală de 400 cor. — Au fost primiți următorii: Zaharie Pop din Adrian pentru Seminarul central din Budapesta. În Seminarul teologic arhiepiscopesc: Romul Moldovan din Șinca-veche, Ioan Oltean din Porumbacul de Jos, Ioan Bozdoc din Urca, Vasile Cerghizan din Chirileu, Virgil Cucuiu, Bogata-de Mureș, Clemente Pandrea din Mărgineni, Ludovic Giurca din Totoiu, Muntean Cornel din Lissa, Virgil Brătfălean din Oenița, Septimiu Gărduş din Măhaciu, Valer Crișan din Ohaba, Ioan Suciu Chiciud, Octavian Hârșan din Chimitelnic, George Tărnăvean din Urișiu-de-Jos, Liviu Stupinean din Stupini, Teofil Hossu din Mlaș, Laurențiu Stăncel din Gârbovita, Horațiu Grama din Sâncel, Leon Muntean din Veza, Emil Graur din Curticap, Constantin Tat din Sângătin, Ioan Tocaciu din M.-S.-Craiu, Eugen Stăncel Căpuș, Liviu Brânzău din Cinguzel, Constantin Pica din Riușor și Iosif Balint din Sănmărtinul-de-Câmpie.

Di Vasile de Stroesco, generosul Mece-nate a donat bisericii gr.-cat. din Gerliște suma de 300 coroane.

De 15 August. Se știe, că în 15 Aug. se primesc candidații la teologie. De vre-o câți-va ani încoace însă aglomerația e tot mai mare și deja cu zile înainte să văd părinți, cum umblă pe străzile Blajului cu inima strânsă, că oare ce va fi. Aglomerația de străini devine și mai mare în preziua lui 15 August când se adună protopopii la Conzistorul plenar. Noi numai un lucru avem de întrebat. De ce nu se îngrijește nime de încălzirea lor? Cele câteva hotele gem de străini, vine câte un protopop și umblă toată noaptea cerșind câte un căpătăiu... Avem atâtea institute, avem seminarul teologic, oare nu s'ar putea aranja pentru ocaziunea aceasta un dormitor, căci și așa stau goale. Mergi în România, în Bucovina, în Moldova și nu este mănăstire, la care să nu te poți adăposti cel puțin 48 oare gratuit și cost și cvartir. Cred, că am putea fi și noi cu considerare la astfel de ocaziuni.

Mulțămită publică. La petrecerea de vară împreună cu producțiunea teatrală ce s'a aranjat Duminecă în 3 Iulie 1910 în Șopteriu a binevoit a suprasolvi următorii Prea T. Domni: Ștefan Almășan Șopteriu, Gavril Nagy Șopteriu, Ioan Pop Șopteriu, Cristofor Turcea Orosfaia, Alexandru Turcu Șopteriu, Ihsz Henric notar Șopteriu, Laurian Vodă preot. Ormeniș, Constantin Costin preot, Uilac, Ioan Manoilă, Săn.-Mărtin câte 1 coroană. Dr. Alexandru Muntean 3-50 fl. Familia Lupan 2 cor. Aurel Cherestes notar Cosma 2 cor. 50 fl. Teodor Corbean inv. Sângeorgiu 1 cor. 50 fleri. Victor Bogdan Fărăgău, Ioan Rusu Dămb, Petru Uilăcan Pogăceaua Petru Radu Mlaș, câte 50 fl. Neluând parte au binevoit a ne trimite: Dr. Aurel Iustian Ormeniș 10 cor., Dionisiu Simon Sângeorgiu 10 cor. Văd. Bonis István Șopteriu 4 cor., Ioan Hossu preot Mlaș 3 cor. și Valer Rus preot Chiciud 2 cor. Primească marinimoșii donatori și pe această cale mulțămitele noastre. Șopteriu la 8 Iulie 1910. Victor Turcu, președinte. Dr. Alexandru Muntean, cassar.

Nr. 38—1910

(65) 2--2

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din filia Păucea (Pócsfalva), Kisküküllő vármegye; prin aceasta se reaceară să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 500 cor. adecă cincisute coroane, la curatoratul bisericesc gr.-cat. din Păucea (u. p. Abósgálfalva) cel mult până în 1 Sept. 1910 inclusive.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 2 Oct. 1909 sub Nrul 6611 se pot studia zilnic între oarele 3—6 la oficiul parohial gr.-cat. din Abuș (Abósfalva).

Licitația publică minuendă se va ținea în 1 Septembrie 1910.

Păucea, la 2 August 1910.

Avram Vlad,
adm. paroh.

Vasiliu Hanc, sen.
curator.

Se primesc:

patru învățăcei doi pentru tâmplărie și doi pentru zădărie.

A se adresă la:

Emil Oltean,

(58) 4—?

măestru zidar.

TABELE DE CETIRE

conform ordinațiunii ministeriale
Nr. 76000/907,

cu text românesc, acomodate la ori-ce metod. Cor. 6.

cu text unguresc, acomodate la ori-ce metod Cor. 4-80.

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

Comandele se pot face la firma editoare:

Librăria diecezană Arad.

(61) 3—3

UN BĂIAT

corăspunzător ca ucenic la renumita
prăvălie de băcănie și delicatose
ȘTEFAN NYERGEȘ în BLAJ, imediat să primește. (64) 3—3

Muschong. Băile Buziaș
Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZĂ-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 24—?

Partea literară.

Unirea bisericilor.

— Răspuns „Revistei teologice“. —
(Continuare).

Biserica lui Hristos trebuie să fie una, pentru că așa a întemeiat-o Mântuitorul Hristos.

Ne-o spune aceasta „Mărturisirea ortodoxă“, când zice:

„Precum Hristos este unul, tot așa și mireasa lui este una, după cum se arată din epistola către Efezeni, unde se zice: Un domn, o credință, un botez și un Dumnezeu și Tatăl tuturor.“¹⁾

Ne-o spune aceasta și Macarie, vestitul dogmatic al bisericii neunite, carele zice, că biserica lui Hristos este una „prin originea și întemeierea sa,“ una „prin organizarea sa exterioară și lăuntrică,“ una „prin scopul său.“²⁾

Biserica lui Hristos trebuie să fie una în credință, după cum ne spune sfântul Ioan Gură de aur zicând că „unirea stă în aceea, ca toți pe o formă să credem.“³⁾

Iar sfântul Atanasin ne spune, că criteriul bisericii adevărate este unirea în credință.⁴⁾ Drept aceea ne îndeamnă sfântul Vasiliu Marele, ca „să conglăsim toți una și aceeaș crezând.“⁵⁾

Dar trebuie să fie una biserica lui Hristos și în regim, după cum zice sfântul Ioan Gură de aur, că biserica lui Dumnezeu e unită în sine și una este,⁶⁾ și că „atunci este desăvârșit capul, atunci e perfect trupul, când toți suntem într'una adunați și închețați.“⁷⁾

Drept aceea datorința strânsă a fiecărui creștin este să păzească aceasta unitate, care este nu numai folositoare, ci chiar de lipsă bisericii creștine, mai ales în zilele noastre, când „creștinismul în sine este amenințat cu primejdie,⁸⁾“ când creștinismul în sine „trebuie apărat și mântuit.“⁹⁾ Da, avem lipsă nu numai de o asociație, ci chiar de o unire „a tuturor bisericilor în contra ateismului, a materialismului și în contra unui dușman cu mult mai primejdios: indiferențismul în cele morale și religioase.“¹⁰⁾

Între atari împrejurări să fie oare creștin, căruia să nu-i sângereze inima la vederea desbinării fatale „ce a bătut pe păstori și a bătut împreună turmă alui Isus Hristos, dând prilej lupilor învâscuți în piei de oi a intra sau mai clar a sări în staul, a răpi și a risipi oile, încât au dehocat de sus și până jos catapiteazma bisericii și au rupt necusuta porfiră a lui Isus, lovind cu în-doitul ascuțit; chiar întâiul principiu al mântuitoarei învățături, care zice: întru

aceasta vă veți cunoaște, că sunteți școlarii mei de veți avea dragoste între voi; când aceasta armă geenică omorând geniul evangheliei și făcând pe ceie se numesc următorii lui Hristos, a se cunoaște nu prin dragoste, ci prin ură și dezbinare?¹⁾“

Și cine este pricina acestei dezbinări? Vai de acel om, care a făcut dezbinare în biserica lui Hristos! Mai bine eră omului aceluia, să nu se fi născut, căci păcat în-grozitor este a face dezbinare în biserică— așa ne învață sfânta biserică, că așa ne învață toți sfinții Părinți. Așa spre ex. sf. Ioan Gură de aur zice: „Zic și susțin, că a dezbină biserica nu e un rău mai mic, decât a cădea în erezie. Spune-mi! Dacă un supus de al regelui nu ar trece, ce e drept, la alt rege, ci luându-i purpura i-ar spinteca-o, au doară se va pedepsi mai puțin, decât un altul, carele a trecut la regele inamic? Ce ar fi apoi, dacă prinzând pe regele, i-ar omori, făcându-l tot bucăți, ce pedeapsă ar merita pentru faptele sale? Iar dacă celce a făcut aceste cu fratele său, a făcut rele mai mari, decât să i-se poată da pedeapsă proporționată: celce spinteca pe Hristos și-l face bucăți, ce iad nu va merita?²⁾“

Asemenea și Dionisiu din Alexandria zice: „Că se cuvine a pătimi cineva ori și ce rău, numai să nu dezbine biserica.“³⁾ Iar sfântul Ignățiu zice: „Dacă cineva urmează celui ce face dezbinare, nu va dobandi moștenirea împărăției lui Dumnezeu.“⁴⁾

Repetăm dară: Vai de acela, carele a făcut dezbinare în biserică!

„Care din ambele biserici să fie culpabilă de această sciziune?“ (se întreabă)⁵⁾ fostul mitropolit primat al României, Iosif). „Asupra cui cade rezponsabilitatea acestui mare neajuns religios și social?“ (întreabă)⁶⁾ neunitul Vladimir Guettée).

„Aici este o chestiune din cele mai de seamă, ce poate susține un teolog; el n-o poate dezlega, fără a face procesul uneia din aceste Biserici, fără a învinul, că a desprețuit cuvântul lui Isus Hristos, care a făcut din unitate o condițiune neapărată a ființării Bisericii sale. Este adevărat, că numai prin cea mai stranie răsturnare a înțeleșul creștin dezbinare a putut lua naștere și a se menține. Aceasta o au în vedere amândouă Bisericile, orientală și romană. Pentru aceasta ele și trimit una alteia învinuirea de schizmă și nu voesc nici decum a primi, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, rezponsabilitatea acelei învinuiri, ce ele conzideră și una și alta ca o de-făimare.“⁷⁾

¹⁾ Cuvintele mitropolitului ortodox Veniamin Costachi în precuvântarea la „Petră scandalei“.

²⁾ Epist. ad. Ephes. cap. IV. Hom. XI. Ediț. de Paris tom. XI. pag. 88 citat la Dr. V. Suciș în Teologia dogmatică fundamentală, Blaj, 1907. vol. II. p. 122, 123.

³⁾ Pidalion. tip. la Mănăst. Neamțul în 1844 în nota II. dela tălcuirea canonului 31 apostolic citat și la Dr. V. Suciș, op. cit. pag. 123.

⁴⁾ S. Ignățiu, către Philadelphieni, cap. 3.

⁵⁾ În prefața la „Papalitatea schismatică“, București, 1906. p. 17.

⁶⁾ V. Guettée op. cit. pag. 21.

⁷⁾ V. Guettée, op. cit. pag. 21—22.

Trebuie însă ca una din două să fie vinovată cu lăpădarea adevărului descoperit păstrat și definit din partea bisericii vechi ecumenice.¹⁾

Care dintre biserici a rupt așadar continuitatea și comunitatea de credință cu vechea biserică ecumenică?²⁾

Iată întrebarea ce și-o pun toți cei-ce se ocupă cu ideea unirii bisericilor. Chestia deja timp de peste 900 ani se agită în lumea creștină.

În timpul mai nou și la noi la români s'a pus în discuție această chestie, pornind dela fămoasa alocuție, ce a ținut-o papa Piu X în 12 Februarie 1908 către episcopii orientali adunați în Roma cu prilejul serbării aniversare de 15 veacuri dela moartea sfântului Ioan Gură de aur.

Deși pe atunci eram încă „un tinăr nepregătit de a trata“ o chestiune ca aceasta³⁾ eram teolog de anul al IV-lea, dar împins de dorul unirii bisericilor, împins de zelul pentru o cauză sfântă, am încercat să contribui și eu din parte-mi cu ceva la o operă atât de ideală, dreptaceea am edat o mică broșură cu privire la chestie⁴⁾. Am preconizat în ea idee, că după ce nu există nici o piedecă dogmatică în calea unirii bisericilor, realizarea ei ar fi nu numai posibilă ci și ușoară.

Ideea aceasta a aflat contrari în teologiei de seamă ai bisericii neunite; dreptaceea Dr. N. Bălan, redactorul Revistei Teologice a aflat cu cale a-mi atrage atenția asupra împrejurării, că între biserica orientală și apuseană există „deosebiri doctrinale.“⁵⁾

Și cari ar fi aceste deosebiri sau inovațiuni, cari au făcut „ca biserica orientală să nu mai voiască a avea comunicare cu schismatici“⁶⁾ romani?

Aceasta este o întrebare la care biserica neunită nu e în stare să dea răspuns hotărîtor, căci teologii bisericii neunite ne dau răspunsuri deosebite și nu arareori chiar contrazicătoare. Teologii bisericii neunite încă nu au precizat numărul inovațiunilor bisericii române. Căci precând Foție ridicase cam 10 acuze asupra Latinilor⁷⁾ Cercularie 20⁸⁾ Niceta Seidul 32⁹⁾, Nectarie preste 30¹⁰⁾ Coresi și mai multe¹¹⁾, Manuil Caleca 60¹²⁾ iar Pidalionul grecesc¹³⁾ și ruseasca Kormiciaia Kniga¹⁴⁾ nenumărate, grecul Sofronie

¹⁾ Espreșiunea dlui N. Bălan.

²⁾ Idem.

³⁾ Cum susținea dl. N. Bălan în critica din „Revista teologică“

⁴⁾ „Chestia unirii bisericilor“, Timișoara, 1908.

⁵⁾ Cf. „Revista teologică“ (Sibiu) Nr. 5—1909 pag. 269, în articolul: „Chestia unirii bisericilor“.

⁶⁾ Vorba lui Boroian (Istoria bisericii creștine București, 1893 pag. 304).

⁷⁾ Cf. Encyclica ad Patriarchas orientales, ap. Montacut. ep. Photii II, 47. Nicolai I. ep. 70 ad Hincmar. et caet. episcop. ap. Mansi XV, 355.

⁸⁾ Cf. Canisius, Antiquae lectiones III, I, 281, Baronius ad. a. 1853. n. 22.

⁹⁾ Cf. Alattius, De ecclesiae orientalis et occident. perpetua consensione. p. 1111.

¹⁰⁾ Nectarius περί της ἀρχής του Πάπα, Jasy. 1692. pag. 161.

¹¹⁾ Cf. Manuel Calecas, contra Graecorum errores, p. 423 sequ.

¹²⁾ Cf. Copitar, in den Jahrbüchern der Literatur, Wien, 1823, p. 220 sequ.

¹³⁾ Cf. S. Kopitar, op. cit. 1824, pag. 152 sequ.

¹⁾ Efez. IV. 5. Cf. „Mărturisirea ortodoxă“ (editura Tipografiei cărților bisericești) ediția I., București, 1889, pag. 81. Întrebarea LXXXIII.

²⁾ Cf. Macarie, Teologia dogm. ort. tom. II. pag. 300—301.

³⁾ Asupra epistolei către Efezeni, Hom. IX. 3.

⁴⁾ De decr. Nic. Syn. n. 4.

⁵⁾ Epistola CLVII. 7.

⁶⁾ Asupra epist. I. Cor. 1. hom. I.

⁷⁾ Ibidem.

⁸⁾ Cuvintele unui patriarh ortodox. Cf. „Revista teologică“. Sibiu, 1908, nr. 4. pag. 169.

⁹⁾ Ibidem.

¹⁰⁾ Idem.

Likhoudis 21¹⁾, preatunci Petru din Antiochia ridică numai 2 acuze asupra Latinilor²⁾ Ioan Mitropolitul Rusiei 7,³⁾ Teofilat arhiepiscopul Bulgariei numai⁴⁾ fostul patriarh Constantinopolitan Antim în encyclica sa din luna August a anului 1895 ridică vre-o 8 acuze asupra Latinilor,⁵⁾ iar Sylvestru Medvedev, celebru între teologii de Kiev, numai 2 acuze.⁶⁾

Virgil Pop,
preot gr.-cat.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe culori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru culori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole:

- I. Moartea.
- II. Jalea neamului.
- III. Funerariu
- IV. Postum.
- V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria marelui nostru Bunea.

Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritatului bărbat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor.

NOTĂ: Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimite cu rambursă. Aceia dintre stimați abonați, cari ar dori să nu li-se ramburseze, sunt rugați să anticipe prețul de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare!

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semîn.**

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suctu prof.

vol. I. **Apologetica creștină** fco. 5•3•00

vol. II. **Tradițiunea și Bis.** fco. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. **Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea**

Domnului și Grația. fco. 7•30 cor.

vol. II. **Sacramentele și Eshatologia.** fco. 7•30 cor.

¹⁾ În opul său polemic intitulat „Dialogurile unui profesor grec cu un Iezuit asupra deosebirilor ce există între biserica orientală și cea apuseană” edat probabil la anul 1689 ori 1690. Cf. revista: „Echos d'Orient” Paris, Nr. 79—1909, pag. 327.

²⁾ Cf. Cotelarius, Monumenta Ecclesiae Graecae II. 157.

³⁾ Cf. Allatius, op. cit. pag. 1113.

⁴⁾ Cf. Leunclavius, Ius graeco-romanum, I, 318.

⁵⁾ Cf. Encyclica în traducere maghiară în revista „Hittudományi Folyóirat” din Budapesta, 1896, (Nr. din 15 Decembrie) pag. 724—744.

⁶⁾ Cf. revista „Echos d'Orient” Paris, Nr. 79 1909, pag. 327.

3. Hipnotism și Spiritism 1•50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc e permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru biblioteci. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**

Redactor respnz.: **Augustin Gruția.**

ATENȚIUNE!

:: **50.000 părechi de ghete!** ::

4 părechi de ghete numai cu K. 8•50

În urma stagnării plăților la mai multe fabrici am primit însărcinarea să desfac o parte mare de ghete cu prețuri reduse mult sub spesele de producțiune. Prin urmare vând fiecui 2 părechi de ghete de bărbați și 2 părechi de ghete de dame cu șireturi, piele bună ori neagră, galoșate cu bază de piele tare țântuită foarte elegante, fasonul cel mai nou, mărimea după Nr. Toate patru părechile costă numai K. 8•50. Trimise cu rambursă.

P. LUST export de ghete

Krakau Nr. 132/S.

Schimbarea e permisă sau banii retur.

(66) 1—1

AGENȚI

Domni și Dame

se angajază pentru a cercetă familii catolice, pe lângă proviziune mare. Ofertele să se trimită sub deviza „Câștig mare 2467”, la I. BLOCKNER birou de inserțiuni, Budapesta IV., Semmelweiss-utca 4. (67) 1—1

Nr. 257—1910.

(68) 1—1

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la biserica gr.-cat. edificândă în Galați prin aceasta se reaceară să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 1200 cor. adecă o mie două sute coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Galacz u. p. Puj, cel mult până la 3 Septembrie n. 1910 la 9 oare a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, descrierea tehnică, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Conzistor Episcopesc la 23 Iulie 1910 sub Nrul 2184, se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. în Galați între oarele 8—12 a. m. și 2—6 p. m.

Oficiul Protopopesc gr.-cat al Jiului.

Lupeni, la 12 August 1910.

Atanasie P. Bologa,
adm.-protopo.

Nr. 6300—1910

(69) 1—3

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 18 Septembrie n. 1910 inclusive pentru următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Alexandru St. Șuluțiu”.

1. Un (1) un stipendiu de 800 cor folosit în anul școl. 1909/10 de către Iuliu Br. Docolin student medicinist în Viena — destinat pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina la universitatea din Budapesta sau la vre-o universitate din străinătate.

2. Un (1) stipendiu de 600 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Nicodim Ganea stud. la conservatorul din Budapesta destinat pentru tineri, cari studiază la vre-un institut afară de patrie: tehnica metalurgică (Selmetz), pedagogia ori științele reale.

3. Un (1) stipendiu de 400 cor. rămas de Dr. Ioan Sărbu rigorozant-iurist în Cluj, — destinate pentru tineri, cari studiază științele iuridice la universitatea din Cluj.

4. Trei (3) stidendii de câte 200 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către Ioan Sărbu și Virgiliu Ungurean stud. gimn. cl. VIII în Blaj, și Dionisiu Tobias gimn. cl. VIII în Sibiu — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele superioare.

5. Un (1) stipendiu de 120 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Leonida Vlassa stud. gimn. cl. VIII. în Blaj. — destinat pentru studenți gimnaziști în clasele inferioare.

Studenții înscriși ca ordinari la școalele de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile aici înșirate, au să dovedească:

a) că sunt români gr.-cat. mizeri, născuți în Transilvania.

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminentă.

c) Dintre concurenți vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că sunt consăngeni cu fondatorul.

II. Din fundațiunea „Constantin Pappalvi”.

Un (1) stipendiu de 240 cor. folosit în anul 1909/10 de către Iuliu Dancu stud. cl. III. gimn. în Cluj, — destinat pentru studenți dela ori-ce școală. Preferință au consăngenii fondatorului și în locul prim cei născuți în Popfalău.

III. Din fundațiunea „Ioan Daniel—Dănuț de Fersig”.

Un (1) stipendiu de 600 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către George Hetcon stud. filos. în Lipsca.

La acest stipendiu pot concurge studenți români gr.-cat. dela ori-ce școală, sunt însă preferiți consăngenii fondatorului și numai în lipsa acestora se vor conferi altora.

IV. Din fund. „Ioan F. Negruțiu”.

1. Un (1) stipendiu de 160 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Emilia F. Negruțiu stud. iur. în Cluj.

2. Un (1) stipendiu de 120 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Virgiliu Cucui stud. gimn. cl. VIII Blaj — destinate pentru studenți români gr.-cat. dela ori-ce școală. Consăngenii fondatorului au preferință și se pot conferi și fetelor, cari se

pregătesc de învățătoare sau pe altă carieră care le-ar asigura un mod de viață mai independent.

V. *Din fund. „Ioan P. Bota“.*

Un (1) stipendiu de 120 cor., folosit în anul școl. 1909/10 de către Octavian Dumitrean gimn. cl. III din Alba-Iulia — destinat pentru studenți români gr.-cat. în școlile medii sau în școlile reale superioare, — de origine din Șard (comit. Albei-inferioare), sau rudenii cu fondatorul.

VI. *Din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezană“.*

Patru (4) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către Dumitru Mărginean, Nicolau Mărginean, Gavril Coroiu și Alexandru Măndru studenți pedagogi curs. IV în Blaj, — destinate pentru candidați de învățători în arhidieceza noastră cari vor asculta cursul preparandial la preparandia arhidiecezană gr.-cat. din Blaj și eventual la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiilor din această fundațiune au preferință rudeniile fondatorului, chiar și dacă ar fi născuți afară de Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, dela străini însă se cere să fie fii ai acestei Arhidieceze.

VII. *Din fund. „Iosif Tarfia“.*

Un (1) stipendiu de 140 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Alexandru Măcelar stud. medic. în Budapesta destinat pentru studenți dela ori-ce școală, în locul prim pentru rudeni de ale fondatorului.

VIII. *Din fund. „Andrei P. Liviu“.*

Un (1) stipendiu de 100 cor. destinat pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală sau pentru meseriași, — consăngeni de ai fondatorului. Il pot dobândi și fete.

IX. *Din fund. „Alexandru Micu“.*

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Ștefania Pop prepar. cursul II. în Sibiu, — destinat pentru elevi sau eleve ai școlilor medii comerciale sau ale școlilor superioare de fete. Consăngenii au preferință.

X. *Din fund. „Timoteiu Cipariu“.*

Un (1) stipendiu de 100 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Eugeniu Ciungan gimn. cl. VII în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. la gimnaziul arhiepiscopesc din Blaj.

XI. *Din fund. „Vasilie Rațiu“.*

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Alexandru Oltean gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. în clasele superioare ale gimnaziului arhiepiscopesc din Blaj sau pentru fetele din clasele civile ale școlii de fete din Blaj. Consăngenii fondatorului au preferință.

XII. *Din fund. „Ioan V. Rusu“.*

Un (1) stipendiu de 160 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Corneliu Rusu stud. gimn. cl. II. în Gherla, — destinat pentru tineri români gr.-cat. cari frecventează vre-un gimnaziu, școală reală ori comercială ori vre-o școală agronomică.

Dintre concurenți vor fi preferiți consăngenii fondatorului.

XIII. *Din fund. „Constantin Alutan“.*

Două (2) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către: Laurențiu Sima gimn. cl. VIII. în Beiuș și Ioan Sima gimn. cl. II. în Șimleu, — destinate pentru tineri români gr.-cat. studenți la gimnaziu, școlile reale, comerciale, universitate, poli-tehnică, agronomie preparandie etc.

Consăngenii fondatorului au preferință.

XIV. *Din fund. „Ioan Chirilă“.*

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1910, în suma de 550 cor. în senzul literelor fundațiunile se vor împărți în părți egale între consăngenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală.

Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

XV. *Din fund. „Alexă Bidian“.*

Din venitele acestei fundațiunii se vor împărți stipendii adecuate tuturor nepoților din frați ai fondatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor născuți cu fondatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără conziderare la natura studiilor, ce le urmează, — nu vor fi eschiși dela stipendii nici aceia cari învață măiestrii.

XVI. *Din fund. „Demetriu Cutean“.*

Un (1) stipendiu de 40 cor. — destinat pentru școlari, feciori sau fete, începând cu clasele normale. Consăngenii fondatorului au preferință, iar dintre străini, cei născuți în comunele Ciufud și Săcădate.

XVII. *Din fund. „Parteniu Moldovan“.*

Două (2) stipendii de câte 100 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către Vasiliu Spinean și Alimpiu Simu gimn. cl. II. în Blaj, — destinate pentru tineri români gr.-cat. dela orice școală, consăngeni cu fondatorul.

XVIII. *Din fund. „Petru cav. Ioanette“.*

1. *Un* (1) stipendiu de 600 cor. — destinat pentru studenți mediciniști ori tehnici ori de studiile reale superioare militare.

2. *Un* (1) stipendiu de 400 cor. destinat pentru un tinăr român, care va intra în școala de cadeți.

3. *Trei* (3) stipendii de 200 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către Romul Vespasian Bălosu gimn. cl. VI. în Brașov, Ioan Ioanette gimn. cl. III. Sz. Keresztur și Iosif Ioanette cl. IV. elem. în Câmpeni, — destinate pentru tineri români, cari vor frecventa clase gimnaziale ori reale din patrie, începând din prima clasă gimnazială ori reală.

Stipendiile din această fundațiune le pot obține tineri, cari din ambii părinți sunt români, de religiunea gr.-cat. ori gr.-or. din munții apuseni ai Ardealului, din comunele: Câmpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra-de-sus, Vidra-de-jos, Ponorel și Șohodol, — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

Descendenții în linie directă din familia Ioanette, constatându-se de capabili și diligenți vor primi stipendiul cu începutul clasei a IV-a normale sau elementare și au preferință față de alții.

XIX. *Din fund. „Iacob Páll“.*

1. *Un* (1) stipendiu de 50 cor. pentru gimnaziști în cl. superioare.

2. *Un* (1) stipendiu de 30 cor. pentru gimnaziști în clasele inferioare.

La stipendiile din această fundațiune sunt îndreptățiți a concurge numai tineri născuți din ramul gr.-cat. Páll din Szék (comit. Szolnok-Doboka) și din ramul Bossiak sau Borton din Zalasd (comitatul Hunedoarei) cari au calificațiune distinsă, învață la gimnaziul rom.-cat. din Cluj și sunt săraci.

XX. *Din fund. „Augustin Lăday“.*

1. *Un* (1) stipendiu de 800 cor.

2. *Două* (2) stipendii de câte 400 cor. — destinate pentru tineri de naționalitate română și de religiunea gr.-cat. cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adevăc s'au decis a face studii referitoare la carierele aceste.

Stipendiile din această fundațiune fiind strâns atârătoare dela venitele anuale ale fundațiunii, cari sunt supuse la fluctuațiuni, — conferirea lor asemenea este legată de durata unui an școlastic.

XXI. *Din fund. „Ferdinand Hirsch“.*

1. *Un* (1) stipendiu de 800 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Eugeniu Mezei rigor. iur. în serviciu militar voluntar în Viena.

2. *Un* (1) stipendiu de 600 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Ioan Tămaș stud. iur. în Cluj.

La stipendiile aceste pot concurge tineri români cari studiază la gimnaziu, școală reală sau școală agronomică, și sunt născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Tur, Rediu, Comițig, Banabic, Aiton, S.-Mărtinul-deșert, Ceanul-deșert, Ceanul-mare, Agărbiciu, Mischiu, Săndu, Petridul-de-sus, Petridul-de-mijloc, Petridul-de-jos, Berchiș, Măgura, Schiopi, (Pusztægres), P.-Săncraiu, Surduc, Bicalat, Iara-inferioară, Agriș (Ruhægres), Băișoara Muntele-Băișoarei, Ocoliișul-mic, Ocoliișul-mare, Runc, Cacova, Săcel, Lita-magiară, Lita-română, Filea-de-jos, Filea-de-sus. Ciurila, Seliste, Selicea, Micuș, Hășmaș, Muierău (Magyaroság), Șutu, Silvașul-maghiar, Indol, ca unele, cari odinioară au format cesaro-regasca pretură a Turdei sub prezidența fecicitului fondator.

XXII. *Din fund. „Dr. Simeon Ramontzai“.*

1. *Un* (1) stipendiu de 630 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către: Ioan Colbazi stud. jur. an. III. în Viena, — destinat pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Budapesta și Viena, precum și la academia montană din Selmetz și la academia comercială din Viena.

2. *Un* (1) stipendiu de 168 cor. folosit în anul școl. 1909/10 de către Niculae Solomon stud. jur. în Cluj, — destinat pentru studenți juriști la universitatea din Cluj.

3. *Trei* (3) stipendii de câte 126 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către: Dr. Simeon Nemeș stud. la acad. comercială din Viena, Laurențiu Fodor și Aureliu Ramontzian stud. gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinate pentru gimnaziști și studenți la școala comercială.

La stipendiile din această fundațiune sunt preferiți cei nobili de origine.

XXIII. *Din fundațiunea „Ioan Bobb“.*

Două (2) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1909/10 de către Alexandru Bobb gimn. cl. VIII. în Bistra și Laurențiu Băbuțiu gimn. cl. VII. în Sibiu.

XXIV. Din fund. „Gavril Vaida”.

Un (1) stipendiu de 140 cor., folosit în anul scol. 1909/10 de către: Iuliu Vaida gimn. cl. VII. în Baia mare, — destinat pentru studenți dela orice școală, reală, comercială, academie, universitate sau poli-tehnică.

Preferință au descendenții din familiile: Vaida de Soósmező și Fuleovici.

Concurenții la toate fundațiunile înșirate până aci în 24 pozițiuni au să alătore la suplicile sale scrise și subscrise cu mâna proprie în l. română: *testimoniu scolastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul au să alătore atestat dela respectivul oficiu parohial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul scolastic 1910/11, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Suplicile, cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termen, nu vor fi luate în considerațiune.*

XXV. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina”.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul scol. 1909/10 de către: Eugenia Bunea elevă în cl. IV. a școlii civile de fete din Blaj.

Concurenții la acest stipendiu au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara, — cu atestat de frecuentare, că sunt școlari în clasa I. a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, iară fetele, că frecventează la școala

de fete din Blaj, că nu purtarea morală bună și progres bun în studii și că sunt sau pot fi susceptivi în Seminarul junimeii române gr.-cat. studioase în Blaj, iar fetele în Internatul de fetițe din Blaj.

XXVI. Din fundațiunea fe alumnate a Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

1. Opt (8) alumne de câte 100 cor. dintre cari două sunt înființate acum din nou, iar celealte 6 în anul scol. 1909/10 au fost folosite de către: Georgina Nicoară, Otilia Mărginean, Elena Langa și Lucretia Simu eleve în cl. IV. și Iosefina Petean și Maria Pinteș eleve în cl. III; a școlii civile de fete din Blaj.

2. Un (1) ajutor de 50 cor., care se va conferi pe anul scol. 1910/11 la o elevă ordinară a școlii gr.-cat. de fetițe și a Internatului Vancean de fetițe din Blaj.

Suplicantele pentru aceste alumnate și ajutoare au să intrunească și să dovedească următoarele condițiuni:

a) că sunt române gr.-cat., mizere născute în arhidieceză.

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi buni.

c) că sunt inmatriculate ca eleve ordinare în școala gr.-cat. de fete din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fetițe.

d) Preferință vor avea fetele de preoți din arhidieceză.

Blaj, din ședința consistorului plenar ținută la 15/2 August 1910.

Victor Mihály, m. p.,
Metropolitul de Alba-Iulia.

Loc deschis.

Jucărie de copil

este a spăla cu săpun de alui SCHICHT, că deodată, și curățește și albește rufe, cruță toată truda și sfortărea.

(42) 3-5

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
==== recomandă ====

☞ Asigurări împotriva focului ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☞ Asigurări pe viață ☞

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,881,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909	} foc	112,045-412
Fonduri de întemeiere și de rezervă	} viață	10,847,132-
	„	2,309,387-

☛ Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 30-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Tarnători: de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

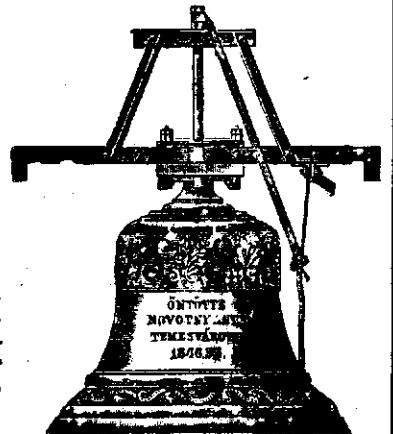
în Timișoara-Fabric

3 30-52

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechii cu ajustare de fer bătut — ea și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.